

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد.)	نمره
	رشته: همه رشته‌های نظری پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه مرکز ارزشیابی خیلی سبز	تاریخ امتحان: مدت امتحان: ۱۰۰ دقیقه تعداد صفحه: ۵
	سؤالات امتحان شبیه‌ساز نهایی: فارسی (۳) نام و نام خانوادگی: منطبق بر رویکرد جدید امتحانات نهایی	
۱	معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. الف) از بهر تو صد بار ملامت بکشم ب) چون من در آن حضرت رسم و تاب آفتاب آن جمال بر من زند، مرا از خود یاد نیاید.	۰/۵
۲	کدام واژه از معانی کلمه «تلقی» نیست؟ کلمات را کنار زنید و در زیر آن، روحی را که در این تلقی و تعبیر پنهان است، تماشا کنید. (دریافت، تعلیم، نگرش، تعبیر)	۰/۲۵
۳	در دو عبارت زیر کدام کلمات هم‌معنی هستند؟ • با توجه به امکانات محدود مهندسی و دید و تسلط دشمن، قبول و اجرای این طرح خیلی سخت بود. • و چنان که می‌گویند، هم بر انگاره عشق آبادش ساخته‌اند.	۰/۲۵
۴	املای درست را در جمله‌های زیر انتخاب کنید. الف) اگر جلوی دشمن (مین‌گذاری / مین‌گزار) کرده بودیم، حالا خیالمان راحت‌تر بود. ب) همه‌جور همسایه در حیاطمان داشتیم؛ شیرفروش، (رفته‌گر / رفتگر) شهرداری، پیش خدمت بانک ... ج) سودای عشق از زیر کی جهان بهتر (ارزد / عرضد).	۰/۷۵
۵	در کدام گزینه واژه نادرست املایی به کار رفته است؟ درست آن را بنویسید. الف) دشمن با استقرار سلاح‌های زیادی، قلّه را در دست داشت. ب) نه نشانه تجارت‌خانه داشت، نه کاغذ بزرگ بود، نه ماشین تهریر و نه ماشین‌نویس و نه ثبت و نمره. ج) دار و ندار ما هم اشتباهاً به دست حضرات دولتی و ملّتی به یغما رفت.	۰/۵
۶	شکل درست دو مورد نادرستی املایی را در گروه کلمات زیر بنویسید. «فخر و مباهات، تقسیر و کوتاهی، داروغه و نگهبان، صفای اهورایی، قاتعیّت و محکمی، اختر سعد»	۰/۵
۷	املای واژه مشخص شده در کدام گزینه نادرست است؟ الف) یک دم غریق بهر خدا شو ب) همه از بهر تو سرگشته و فرمانبردار ج) ناله مرغ اسیر این همه بهر وطن است.	۰/۲۵
۸	نقش دستوری ضمیر پیوسته در کدام گزینه‌ها یکسان است؟ الف) بار دیگرش به تضرّع و زاری بخواند. ب) ورنه، سزاوار خداوندی‌اش ج) به شکر اندرش مزید نعمت د) مگر از آتش دوزخ بودش روی رهایی	۰/۲۵
۹	درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را مشخص کنید. الف) نوع «واو» به‌کاررفته در مصراع «تن ز جان و جان ز تن مستور نیست» ربط است. ب) بیت «روزها گر رفت، گو رو، باک نیست / تو بمان، ای آن که جز تو پاک نیست» شش جمله دارد.	۰/۵

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد).	نمره
	رشته: همه رشته‌های نظری پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه مرکز ارزشیابی خیلی سبز	تاریخ امتحان: مدت امتحان: ۱۰۰ دقیقه تعداد صفحه: ۵
	سؤالات امتحان شبیه‌ساز نهایی: فارسی (۳) نام و نام خانوادگی:	منطبق بر رویکرد جدید امتحانات نهایی
۱۰	در همه گزینه‌ها جمله‌ای با الگوی «نهاد + مفعول + مسند + فعل» دیده می‌شود: <u>به جز</u> الف) شگفتا که نگاه‌های لوکس مردم آسفالت‌نشین شهر، آن را کهکشان می‌بیند. ب) آتش عشق او را چنان گرداند. ج) و به عالم عشق نتوان رسیدن تا از معرفت و محبت دو پایه نردبان نسازد. د) در عشق قدم‌نهادن کسی را مسلم شود که با خود نباشد و ترک خود بکند و خود را ایثار عشق کند.	۰/۲۵
۱۱	نقش دستوری بخش مشخص شده در عبارت «تابستان وصال، درست به هنگام، همچون همه‌ساله، امیدبخش و گرم و مهربان و نوازشگر می‌آمد.» با کدام قسمت از بیت زیر یکسان است؟ تو قلب فسرده زمینی از درد ورم نموده یک‌چند	۰/۲۵
۱۲	با توجه به بیت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. گفت: «تا داروغه را گوئیم، در مسجد بخواب» الف) زمان دقیق فعل «گوئیم» (مضارع اخباری / مضارع التزامی) است. ب) نوع «را» در مصراع اول را مشخص نمایید.	۰/۵
۱۳	نوع حذف را در هر یک از مصراع‌های بیت زیر تعیین کنید. فکری ای هم‌وطنان، در ره آزادی خویش بنمایید که هرکس نکند، مثل من است	۰/۵
۱۴	نوع وابسته و وابسته در جمله زیر را مشخص نمایید. دو سال دانشسرای مقدماتی طی شد. ادامه تحصیل در تهران پیش آمد.	۰/۲۵
۱۵	وابسته و وابسته را در عبارت زیر بیابید و نمودار پیکانی آن را رسم کنید. فراش باد صبا را گفته تا فرشی زمردین بگسترده.	۰/۷۵
۱۶	در عبارت زیر به ترتیب چند ترکیب وصفی و چند ترکیب اضافی دیده می‌شود؟ چشمه آبی سرد که در تموز سوزان کویر، گویی از دل یخچالی بزرگ بیرون می‌آید، از دامنه کوه‌های شمالی ایران به سینه کویر سرازیر می‌شود و از دل ارگ مزینان سر بر می‌دارد.	۰/۵
۱۷	کاربرد معنایی فعل «نیست» در مصراع «در عشق کسی قدم نهد کیش جان نیست» با فعل کدام مصراع بیت زیر یکسان است؟ زاهد ظاهرپرست از حال ما آگاه نیست در حق ما هر چه گوید جای هیچ اکراه نیست	۰/۲۵
۱۸	قلمرو ادبی (۵ نمره) در هر یک از عبارات زیر بخش‌های مشخص شده کدام آرایه ادبی را پدید آورده‌اند؟ الف) مزینان از هزار و صد سال پیش، هنوز بر همان مهر و نشان است که بود. ب) فرودگاه آتن، نوساز و مربوط به دوران حکومت سرهنگ‌هاست.	۰/۵

		رشته: همه رشته‌های نظری	تاریخ امتحان:
		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	مدت امتحان: ۱۰۰ دقیقه
		مرکز ارزشیابی خیلی سبز	تعداد صفحه: ۵
		منطبق بر رویکرد جدید امتحانات نهایی	
ردیف	سؤالات (پاسخ‌نامه دارد).		
نمره			
۱۹	کدام آرایه ادبی داخل کمانک در بیت‌های زیر به کار <u>رفته</u> است؟ الف) چه غم دیوار آمت را که دارد چون تو پشتیبان؟ چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیبان؟ (اسلوب معادله - تشبیه - جناس) ب) در عالم پیر، هر کجا برنایی است عاشق بادا که عشق خوش سودایی است (پارادوکس - ایهام - تضاد) ج) ای دیو سپید پای در بند ای گنبد گیتی ای دماوند (استعاره - تشبیه - تلمیح)	۰/۷۵	
۲۰	آرایه به کاررفته در ترکیب «دریای سبز معلق» در عبارت «گرم تماشا و غرق در این دریای سبز معلق» که بر آن مرغان الماس‌پر، ستارگان زیبا و خاموش، تک‌تک از غیب سر می‌زنند. آن شب نیز ماه با تالو پرشکوهش از راه رسید و گل‌های الماس شکفتند و قندیل زیبای پروین سر زد.» با کدام گزینه یکسان است؟ الف) مرغان الماس‌پر، ستارگان زیبا و خاموش ب) گل‌های الماس ج) قندیل زیبای پروین	۰/۲۵	
۲۱	در کدام یک از بیت‌های زیر آرایه حسن تعلیل به کار رفته است؟ دلیل شاعرانه به کاررفته در آن را توضیح دهید. الف) آتش عشق است کاندر نی فتاد جوشش عشق است کاندر می فتاد ب) گر آتش دل نهفته داری سوزد جانت، به جانت سوگند	۰/۷۵	
۲۲	آرایه صحیح را از میان کمانک انتخاب کنید. واژه‌های مشخص شده در بیت «کاوس کیانی که <u>کی</u> اش نام نهادند / <u>کی</u> بود؟ کجا بود؟ <u>کی</u> اش نام نهادند؟» آرایه ادبی (جناس همسان / تکرار) را به وجود آورده‌اند.	۰/۲۵	
۲۳	مفهوم کنایه‌های مشخص شده در عبارت‌های زیر را بنویسید. الف) <u>بدر</u> آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است. ب) یک روز دنیایی به روم چشم داشت و <u>از آن چشم می‌زد</u> .	۰/۵	
۲۴	کدام یک از آثار زیر حسب حال است؟ الف) کویر ب) از پاریز تا پاریس	۰/۲۵	
۲۵	نام پدیدآورندگان آثار زیر را بنویسید. الف) قصه شیرین فرهاد: ب) روایت سنگ‌سازان ۲:	۰/۵	
۲۶	پاسخ صحیح را از میان کمانک انتخاب کنید. تمهیدات اثر (عین‌القضات همدانی / سید شهاب‌الدین سهروردی) است.	۰/۲۵	
۲۷	بیت زیر را کامل کنید. باز آ که در هوایت خاموشی جنونم «شعر حفظی»	۰/۵	

نام و نام خانوادگی:	رشته: همه رشته‌های نظری	تاریخ امتحان:									
	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	مدت امتحان: ۱۰۰ دقیقه									
	مرکز ارزشیابی خیلی سبز	تعداد صفحه: ۵									
ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد).		نمره								
۲۸	<p>کدام یک از گزینه‌های زیر تکمیل‌کننده بیت زیر است؟ بالله کز آفتاب فلک خوب تر شوی</p> <p>الف) وجه خدا اگر شودت منظر نظر ب) گر نور عشق حق بر دل و جانت اوفتد</p>		۰/۲۵								
۲۹	<p>بیت زیر با کدام گزینه کامل می‌شود؟ از پای تا سرت همه شود الف) زیر و زبر - ذوالجلال ب) نور خدا - آن خدا ج) زیر و زبر - آن خدا د) نور خدا - ذوالجلال</p>		۰/۲۵								
۳۰	<p>قلمرو فکری (۸ نمره) مفهوم عبارت «پردۀ ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد» در کدام گزینه دیده می‌شود؟ الف) دلا خموشی چرا؟ چو خم نجوشی چرا؟ ب) نی، حریف هر که از یاری بُرید ج) همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو بیوشی برون شد از پرده راز، تو پرده پوشی چرا؟ پرده‌هایش پرده‌های ما درید همه بیشی تو بکاهی، همه کمی تو فزایی</p>		۰/۲۵								
۳۱	<p>در بیت «شَفِیعُ مُطَاعٌ نَبِیُّ کَرِیمٍ / قَسِیمٌ جَسِیمٌ نَسِیمٌ وَ سِیمٌ» منظور از «وَسِیمٌ» بودن پیامبر چیست و به چه ویژگی از ایشان اشاره دارد؟</p>		۰/۵								
۳۲	<p>در بیت «هَمَّتْ از باد سحر می طلبم گر ببرد / خبر از من به رفیقی که به طَرَفِ چمن است» منظور از بخش مشخص شده چیست؟</p>		۰/۲۵								
۳۳	<p>در بیت «برکش ز سر این سپید معجر / بنشین به یکی کبود اورند»: الف) شاعر «معجر سپید» را نشانه و نماد چه چیزی می‌داند که از دماوند می‌خواهد آن را کنار بگذارد؟ ب) منظور شاعر از مصراع دوم چیست؟</p>		۰/۷۵								
۳۴	<p>هر یک از بیت‌های ستون «الف» با کدام بیت از ستون «ب» قرابت مفهومی دارد؟ (در ستون «ب» یک مورد اضافه است).</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>الف</th> <th>ب</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>الف) روزها گر رفت، گو رو، باک نیست تو بمان، ای آن که جز تو پاک نیست</td> <td>۱) هر کسی از ظنّ خود شد یار من از درون من نجست اسرار من</td> </tr> <tr> <td>ب) در ره عشق نشد کس به یقین محرم راز هر کسی بر حسب فکر گمانی دارد</td> <td>۲) مکر او معکوس و او سرزیر شد روزگارش برد و روزش دیر شد</td> </tr> <tr> <td></td> <td>۳) زمانه گر بزند آتشم به خرمن عمر بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست</td> </tr> </tbody> </table>		الف	ب	الف) روزها گر رفت، گو رو، باک نیست تو بمان، ای آن که جز تو پاک نیست	۱) هر کسی از ظنّ خود شد یار من از درون من نجست اسرار من	ب) در ره عشق نشد کس به یقین محرم راز هر کسی بر حسب فکر گمانی دارد	۲) مکر او معکوس و او سرزیر شد روزگارش برد و روزش دیر شد		۳) زمانه گر بزند آتشم به خرمن عمر بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست	۰/۵
الف	ب										
الف) روزها گر رفت، گو رو، باک نیست تو بمان، ای آن که جز تو پاک نیست	۱) هر کسی از ظنّ خود شد یار من از درون من نجست اسرار من										
ب) در ره عشق نشد کس به یقین محرم راز هر کسی بر حسب فکر گمانی دارد	۲) مکر او معکوس و او سرزیر شد روزگارش برد و روزش دیر شد										
	۳) زمانه گر بزند آتشم به خرمن عمر بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست										
۳۵	<p>با توجه به بیت «می‌تواند حلقه بر در زد حریم حُسن را / در رگ جان، هر که را چون زلف، پیچ و تاب هست»، شرط رسیدن و وصول به حُسن چیست؟</p>		۰/۲۵								
۳۶	<p>در بیت «هرگز دلم برای کم و بیش غم نداشت / آری نداشت غم که غم بیش و کم نداشت» شاعر علت آرامش خود را چه می‌داند؟</p>		۰/۵								

سؤالات امتحان شبیه‌ساز نهایی: فارسی (۳)		رشته: همه رشته‌های نظری	تاریخ امتحان:
نام و نام خانوادگی:		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	مدت امتحان: ۱۰۰ دقیقه
منطبق بر رویکرد جدید امتحانات نهایی		مرکز ارزشیابی خیلی سبز	تعداد صفحه: ۵
ردیف	سؤالات (پاسخ‌نامه دارد).		
۳۷	<p>در حدیث «او بنده خود را عاشق خود کند، آن‌گاه بر بنده، عاشق باشد و بنده را گوید: تو عاشق و محبّ مایی، و ما معشوق و حبیب توایم [چه خواهی و چه نخواهی.]» به چه نکته‌ای تأکید شده است؟</p> <p>الف) همه بندگان باید عاشق خدا باشند.</p> <p>ب) عشق میان خدا و بنده دوجانبه است.</p>		
۳۸	<p>بیت «آیین طریق از نفس پیر مغان یافت / آن خضر که فرخنده پی‌اش نام نهادند» به اهمیت چه چیزی در راه سیر و سلوک اشاره دارد؟</p>		
۳۹	<p>با توجه به درک و دریافت خود از درس کویر، داشتن چه نگرشی به جهان مانع از درک زیبایی‌های آن می‌شود؟</p>		
۴۰	<p>منظور از جمله «با بدنم به تهران آمدم» چیست؟</p>		
۴۱	<p>معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.</p> <p>الف) که به توحید سزایی ب) دامنم از دست برفت!</p> <p>ج) گفت: «آگه نیستی کز سر درافتادت کلاه» د) در دفترِ زمانه فتد نامش از قلم ه) تا درد و ورم فرو نشیند و) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست.</p> <p>ز) سودای عشق از زیر کی جهان بهتر آرزو. ح) آدمی به هر جا می‌رود، گمان می‌کند به غایت‌القصوای مقصود خود رسیده است. ط) استادان بزرگ در غرفه‌های مساجد یا مدارس‌های مدارس می‌نشستند.</p>		
۲۰	<p>جمع بارم «پیروز و سربلند باشید.»</p>		

فارسی (۳)

قلمرو زبانی (۷ نمره)

۱

معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف) از بهر تو صد بار ملامت بکشم گر بشکنم این عهد، گرامت بکشم
ب) چون من در آن حضرت رسم و تاب آفتاب آن جمال بر من زند، مرا از خود یاد نیاید.

مشاوره در بخش معنی لغت، از تمام لغاتی که در واژه‌نامه معنی آن‌ها آمده است، سؤال طراحی می‌شود. پس خواندن واژگان داخل درس‌ها کفایت نمی‌کند و باید واژه‌نامه را به خوبی بخوانید.

راهنمای تصحیح الف) غرامت: تاوان، جبران خسارت مالی و غیر آن (صفحه ۲۰)

ب) تاب: فروغ، پرتو (صفحه ۵۳)

۳

در دو عبارت زیر کدام کلمات هم معنی هستند؟

- با توجه به امکانات محدود مهندسی و دید و تسلط دشمن، قبول و اجرای این طرح خیلی سخت بود.
- و چنان که می گویند، هم بر انگارهٔ عشق آبادش ساخته‌اند.

مشاوره برای پاسخگویی به این سؤال ابتدا به گزینه‌ها نگاهی می‌اندازیم و واژگانی را که معنی آن‌ها در واژه‌نامه آمده است را پیدا می‌کنیم. مثلاً در این سؤال با دقت در جملهٔ دوم متوجه می‌شویم تنها واژه‌ای که معنی آن در کتاب آمده است «انگاره» است، پس در جملهٔ اول باید به دنبال مترادفی برای این کلمه باشیم.

راهنمای تصحیح << طرح و انگاره (۰/۲۵) (صفحهٔ ۳۱ و ۷۲)

۴

املاي درست را در جمله‌هاي زير انتخاب كنيد.

الف) اگر جلوی دشمن (مین‌گذاری / مین‌گزاري) کرده بودیم، حالا خیالمان راحت‌تر بود.

ب) همه‌جور همسایه در حیاطمان داشتیم؛ شیرفروش، (رفته‌گر / رفتگر) شهرداری، پیش‌خدمت بانک ...

ج) سودای عشق از زیرکی جهان بهتر (ارزد / عرضد).

راهنمای تصحیح

الف) مین‌گذاری (صفحه ۳۴)

ب) رفتگر (صفحه ۷۹)

ج) ارزد (صفحه ۵۵)

نکته

همان‌طور که می‌دانید بن مضارع دو فعل «گذاشتن» و «گزاردن» هم‌آوا هستند و به صورت «گذار» و «گزار» به کار می‌روند و همیشه یکی از اشکالات املايي دانش‌آموزان نوشتن صحیح این واژگان است.
برای حل این مشکل باید به معنی کلمه دقت کنیم؛ اگر این فعل در معانی «نهادن و قراردادن - ترک‌کردن - اجازه‌دادن - عبورکردن - وضع‌کردن» به کار رود، به صورت «گذار» نوشته می‌شود.
ولی اگر در معانی «بیان‌کردن - پرداختن - انجام‌دادن و به جا آوردن - تعبیرکردن» به کار رود، به صورت «گزار» نوشته می‌شود.
با دقت در جمله سؤال متوجه می‌شویم معنی «گذار» در کلمه «مین‌گذاری»، قراردادن مین در زمین است، پس املاي صحیح آن «مین‌گذاری» است.

املاي واژه مشخص شده در کدام گزینه نادرست است؟

الف) یک دم غریقی بهر خدا شو

ب) همه از بهر تو سرگشته و فرمانبردار

ج) ناله مرغ اسیر این همه بهر وطن است.

راهنمای تصحیح «الف (۲۵/۰) (صفحه ۲۳)»

واژه‌های «بحر» و «بهر» هم‌آوا هستند و برای تشخیص املاي صحیح آن‌ها باید به معنی این کلمه‌ها در جمله توجه کنیم:

بحر: دریا/ بهر: برای، سهم

واژگان هم‌آوا، واژگانی هستند که در تلفظ یکسان ولی در معنا متفاوت هستند.

درستی Box

نکته

۱۳ نوع حذف را در هر یک از مصراع‌های بیت زیر تعیین کنید.
بنمایید که هرکس نکند، مثل من است
فکری ای هم‌وطنان، در ره آزادی خویش

راهنمای تصحیح « مصراع اول: [بعد از منادا] حذف به قرینه معنوی (۰/۲۵)

مصراع دوم: حذف به قرینه لفظی (۰/۲۵) (صفحه ۲۶)

پاسخ خیلی تشریحی ✓ «ای هم‌وطنان» منادا است و در منادا همیشه حذف به قرینه معنوی داریم.

که هر کس [فکری] نکند [او] مثل من است. حذف نهاد همیشه به قرینه لفظی است.

۱۴

نوع وابسته وابسته در جمله زیر را مشخص نماید.

دو سال دانشسرای مقدماتی طی شد. ادامه تحصیل در تهران پیش آمد.

راهنمای تصحیح << ممیز (۰/۲۵) (صفحه ۶۲)

دربین Box

ممیز: معمولاً برای شمارش تعداد یا اندازه و وزن موصوف، میان صفت شمارشی و موصوف آن، اسمی می آید که وابسته عدد است و ممیز نام دارد.

ممیزها معمولاً واحد شمارش هستند؛ مثل: تن، کیلو، جفت، طاقه و ...

ممیز گاهی اسم است؛ مثل «یک کربلا شکوه».

به نکات زیر دقت کنید:

(۱) ممیز با عدد همراه خود، یکجا وابسته هسته می شود.

(۲) برای رسم نمودار پیکانی جهت پیکان از ممیز به سمت عدد و از زیر هر دوی آن‌ها به سمت هسته است.

دو سال دانشسرا

(۳) در صورتی می توان واحد شمارش یا اسم را ممیز محسوب کرد که قبل از آن عدد و بعد از آن اسم باشد و نشانه‌ای نداشته باشد؛ مثلاً «دوسال، دوری از او ...» یا «دو جفت خریدم» ممیز ندارد.

(۴) ممیز با عدد همراه خود، یکجا وابسته هسته می شود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓ دو: صفت شمارشی - سال: ممیز - دانشسرا: هسته - مقدماتی: صفت

۱۷ کاربرد معنایی فعل «نیست» در مصراع «در عشق کسی قدم نهاد کیش جان نیست» با فعل کدام مصراع بیت زیر یکسان است؟
زاهد ظاهرپرست از حال ما آگاه نیست در حق ما هر چه گوید جای هیچ اکراه نیست

راهنمای تصحیح << مصراع دوم (۲۵/۰) (صفحه ۵۵)

پاسخ خیلی تشریحی ✓ «نیست» در مصراع صورت سؤال و مصراع دوم بیت، به معنی «وجودنداشتن» است:

در عشق کس قدم می‌گذارد که برای او جان وجود ندارد (جان ندارد).

در حق ما جای هیچ اکراه وجود ندارد.

نکته= فعل «است» در صورتی که معنای خاصی نداشته باشد، اسنادی است و اگر به معنای «وجودداشتن/ داشتن» به کار رود غیراسنادی است.

۱۹

کدام آرایه ادبی داخل کمانک در بیت‌های زیر به کار نرفته است؟

- الف) چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیبان؟
چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیبان؟ (اسلوب معادله - تشبیه - جناس)
- ب) در عالم پیر، هر کجا برنایی است
عاشق بادا که عشق خوش سودایی است (پارادوکس - ایهام - تضاد)
- ج) ای دیو سپید پای دربند
ای گنبد گیتی ای دماوند (استعاره - تشبیه - تلمیح)

راهنمای تصحیح

الف) جناس (۰/۲۵) (صفحه ۱۳)

ب) پارادوکس (۰/۲۵) (صفحه ۵۵)

ج) تشبیه (۰/۲۵) (صفحه ۳۶)

پاسخ خیلی تشریحی

الف) این بیت اسلوب معادله دارد (امتی که پشتیبانی مانند تو دارد غمی ندارد همان‌گونه که وقتی نوح کشتیبان است هراسی از موج دریا نیست).

دیوار امت: تشبیه / پشتیبانی چون تو: تشبیه

این بیت جناس ندارد.

دقت کنید: «پشتیبان» و «کشتیبان» جناس ندارند چون در دو واج اختلاف دارند. (صامت و مصوت)

ب) بیت پارادوکس ندارد ولی تضاد دارد، «پیر» و «برنا» تضاد دارند.

واژه سودا ایهام دارد: (۱) معامله (۲) خیال، دیوانگی

ج) «دیو سپید» تلمیح به آخرین مرحله هفت‌خان رستم و کشته شدن دیو سپید توسط رستم در شاهنامه دارد.

«دیو» استعاره از کوه دماوند دارد. عبارت «گنبد گیتی» اضافه استعاری است چون گیتی مانند عمارتی است که گنبد دارد. «ای دماوند»

چون خطاب بی‌جان است (منادای بی‌جان است) تشخیص دارد و همه تشخیص‌ها استعاره هستند. بیت تشبیه ندارد.

مفهوم کنایه‌های مشخص شده در عبارتهای زیر را بنویسید. ۲۳

الف) پَدْر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است.

ب) یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می‌زد.

راهنمای تصحیح « الف) بی‌ارزش بودن (صفحه ۲۶)

ب) ترسیدن (صفحه ۶۴)

کدام یک از آثار زیر حسب حال است؟ **۲۴**

(ب) از پاریز تا پاریس

الف) کویر

راهنمای تصحیح << (الف) کویر (۰/۲۵) (صفحه ۲۷)

حسب حال: حسب حال یا زندگی‌نامه خودنوشت گونه‌ای از زندگی‌نامه است که دربردارنده تاریخ زندگانی یا دوره‌ای از زندگی شخص به قلم خود اوست.

نکته: کتاب «از پاریز تا پاریس» سفرنامه است.

نام پدیدآورندگان آثار زیر را بنویسید. **۲۵**

الف) قصه شیرین فرهاد:

ب) روایت سنگسازان ۲:

راهنمای تصحیح « الف) احمد عربلو (۰/۲۵) (صفحه ۴۵)

ب) عیسی سلمانی لطفآبادی (۰/۲۵) (صفحه ۳۱)

نکته « الف) «قصه شیرین فرهاد» نثر است و با منظومه عاشقانه «فرهاد و شیرین» وحشی بافقی و یا منظومه «خسرو و شیرین» نظامی اشتباه گرفته نشود.

شعر حفظی

بیت زیر را کامل کنید.

۲۷

باز آ که در هوایت خاموشی جنونم

.....

مشاوره بنابر تصمیم طراحان سؤال در بخش حفظ شعر، در صورتی که مصراع به صورت کامل و دقیق نوشته شود نمره کامل تعلق می‌گیرد و در صورت ناقص بودن و یا اشتباه در واژگان هیچ نمره‌ای داده نمی‌شود. پس شعرخوانی‌ها را با دقت از بر کنید!

راهنمای تصحیح « فریادها برانگیخت از سنگ کوهساران (۵/۰) (صفحه ۵۹)

کدام یک از گزینه‌های زیر تکمیل‌کننده بیت زیر است؟ **۲۸**

با الله کز آفتاب فلک خوب تر شوی

الف) وجه خدا اگر شودت منظر نظر

ب) گر نور عشق حق بر دل و جانت اوفتد

راهنمای تصحیح << (ب) گر نور عشق حق بر دل و جانت اوفتد (صفحه ۲۲)

در بیت «برکش ز سر این سپید معجر / بنشین به یکی کبود اورند»:

الف) شاعر «معجر سپید» را نشانه و نماد چه چیزی می‌داند که از دماوند می‌خواهد آن را کنار بگذارد؟
ب) منظور شاعر از مصراع دوم چیست؟

راهدمای تصحیح << الف) ضعف و ناتوانی (۰/۲۵)

ب) قدرت‌نمایی کن و در برابر ظلم و ستم اعتراض کن. (۰/۵) (صفحه ۳۷)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مفهوم کلی این بیت دعوت به مبارزه است.

«معجر سفید» در این بیت استعاره از برف روی کوه است که با فوران دماوند، این برف آب می‌شود و گدازه‌های آتشفشان که سیاه رنگ هستند بر دامنه کوه خواهند ریخت و بعد از آن دماوند بر تختی کبود خواهد نشست.
«معجر سپید بر سر داشتن» نماد ضعف و ناتوانی است؛ شاعر از دماوند می‌خواهد ضعف و ناتوانی را کنار بگذارد و قدرتش را نمایان کند.

معجر سپید بر سر داشتن: کنایه از گوشه‌نشینی، ضعف و خاموشی

هر یک از بیت‌های ستون «الف» با کدام بیت از ستون «ب» قرابت مفهومی دارد؟ (در ستون «ب» یک مورد اضافه است.)

۳۴

الف	ب
الف) روزها گر رفت، گو رو، باک نیست تو بمان، ای آن که جز تو پاک نیست	۱) هر کسی از ظنّ خود شد یار من از درون من نجست اسرار من
ب) در ره عشق نشد کس به یقین محرم راز هر کسی بر حسب فکر گمانی دارد	۲) مکر او معکوس و او سرزیر شد روزگارش برد و روزش دیر شد
	۳) زمانه گر بزند آتشم به خرمن عمر بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست

راهنمای تصحیح << الف) ۳ (۰/۲۵) (صفحه ۴۹)

ب) ۱ (۰/۲۵) (صفحه ۵۲)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مفهوم مشترک بیت‌های «الف» و «ب» بی‌اهمیتی عمر و گذر آن در برابر عشق است.

مفهوم بیت‌های «ب» و «۱» این است که هیچ‌کس از حقیقت عشق باخبر نیست و هر کس بنابر ظرفیت وجودی خود از عشق و حقیقت برداشتی دارد.

۴۱

معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

(الف) که به توحید سزایی

(ب) دامنم از دست برفت!

(ج) گفت: «آگه نیستی کز سر درافتاد کلاه»

گفت: «در سر عقل باید، بی کلاهی عار نیست!»

(د) در دفترِ زمانه فتد نامش از قلم

هر مَلّتی که مردم صاحب‌قلم نداشت

(ه) تا درد و ورم فرو نشیند

کافور بر آن ضاماد کردند

(و) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست.

(ز) سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد.

(ح) آدمی به هر جا می‌رود، گمان می‌کند به غایت‌القضای مقصود خود رسیده است.

(ط) استادان بزرگ در غرفه‌های مساجد یا مدارس‌های مدارس می‌نشستند.

راهنمای تصحیح

(الف) شایسته یگانگی هستی (۰/۲۵) (صفحه ۱۰)

(ب) از خود بی‌خود شدم یا اختیار خود را از دست دادم. (۰/۲۵) (صفحه ۱۴)

(ج) گفت: «متوجه نیستی کلاه از سرت افتاده است.» (۰/۲۵) / گفت: «در سر عقل باید باشد بی‌کلاه بودن ننگ نیست» (۰/۲۵)

(صفحه ۱۹)

(د) هر مَلّتی که اندیشمند نداشته باشد (۰/۲۵) در طول تاریخ و روزگار فراموش می‌شود. (۰/۲۵) (صفحه ۲۷)

(ه) برای آن که درد و ورم تسکین یابد، مرهمی (۰/۲۵) از برف بر آن نهاده‌اند. (۰/۲۵) (صفحه ۳۷)

(و) محرم حقایق عشق (۰/۲۵) فقط عاشق است. (۰/۲۵) (صفحه ۴۹)

(ز) جنون و دیوانگی عشق (۰/۲۵) برتر از زیرکی کل جهان است. (۰/۲۵) (صفحه ۵۵)

(ح) انسان به هر جا که می‌رود، تصور می‌کند (۰/۲۵) به نهایت آرزو و کمال مطلوب خود رسیده است. (۰/۲۵) (صفحه ۶۳)

(ط) استادان بزرگ در حجره‌ها و اتاق‌های مساجد (۰/۲۵) یا محل‌های تدریس مدارس می‌نشستند. (۰/۲۵) (صفحه ۷۲)

(هر عبارت درستی که بیانگر معنی بیت یا عبارت باشد و به نثر روان فارسی نوشته شده باشد شامل نمره کامل می‌شود.)